

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет міжнародних відносин
 Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу

УЗГОДЖЕНО
 Декан ФМВ

[Signature]
 Ю. Волошин
 «14» 01 2021р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

[Signature]
 А. Полухин
 «01» 03 2021р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«Економіка авіаційної галузі»

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»

Освітньо-професійна програма: «Міжнародні економічні відносини»
 «Міжнародний бізнес»

Форма навчання	Сем.	Усього (год./кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	5	105/3,5	34	17	–	54	ДЗ – 5с		Залік 5 с.
Заочна	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Індекс: РБ – 17 – 292/18 – 3.1.11

РБ – 17 – 292/18 – 3.2.11

СМЯ НАУ РБ 15.01.01-01-2020

Робочу програму навчальної дисципліни «Економіка авіаційної галузі» розроблено на основі освітніх програм та робочого навчального плану № РБ – 17 – 292/18 підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійними програмами «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародний бізнес» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:

доцент кафедри міжнародних

економічних відносин і бізнесу

/ Набок І.І. /

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» (освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини» та «Міжнародний бізнес») – кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу, протокол № 11 від «03» вересня 2020 р.

Завідувач кафедри

/ Степанов О. П. /

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Факультету міжнародних відносин, протокол № 10 від «07» грудня 2020 р.

Голова НМРР

/ Сидоренко К.В. /

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1 Заплановані результати	4
1.2. Програма навчальної дисципліни.....	5
2. Зміст навчальної дисципліни	7
2.1. Структура навчальної дисципліни.....	7
2.2. Домашнє завдання	7
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	8
3.1. Методи навчання.....	8
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	8
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті.....	9
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	10

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка авіаційної галузі»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.01 – 01-2020
		стор. 4 з 13	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Економіка авіаційної галузі» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної форм навчання», затверджених розпорядженнями №071/роз. від 10.07.2019 р., № 088/роз, від 16.10.19 та відповідних нормативних документів.

1. Пояснювальна записка

1.1. Заплановані результати.

Місце даної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують міжнародний профіль фахівця в області міжнародних економічних відносин.

Метою викладання дисципліни є формування у студентів розуміння сутності функціонування авіаційної галузі шляхом опанування економічних законів та закономірностей на підприємствах повітряного транспорту в умовах ринку; отримання знань про основні тенденції розвитку цивільної авіації світу та особливості розвитку української авіаційної галузі; набуття практичних навичок використання авіаційного лізингу, транспортного страхування, планування, калькуляції транспортної продукції, проведення економічної оцінки інших заходів та рішень в авіаційних підприємствах.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- з'ясувати теоретичні засади функціонування авіаційної галузі;
- визначити загальні тенденції та закономірності трансформації розвитку світової та української авіаційної галузі;
- вивчити основи економіки авіакомпаній, аеропортів, підприємств з обслуговування повітряного руху, авіації загального призначення;
- дослідити особливості лізингу, страхування та інвестування в цивільній авіації;
- проаналізувати методи формування тарифів на пасажирські перевезення;
- охарактеризувати особливості державного регулювання авіаційної галузі.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких **компетентностей**:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та оцінювання інформації, процесів та явищ з різних джерел з метою виявлення проблем, формулювання висновків (рекомендацій), вироблення рішень на основі логічних аргументів, забезпечення якості виконуваних робіт з урахуванням національних та міжнародних вимог, адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

ЗК12. Уміння оцінити міжнародне середовище та його вплив на країну, визначити завдання зовнішньої або внутрішньої політики країни та пропонувати відповідні ефективні інструменти їх реалізації

ЗК13. Уміння виступати з аналітичними доповідями, здійснювати прогнози з застосуванням наукових джерел.

ЗК15. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК16. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК21. Здатність аналізувати сучасні проблеми та процеси, прогнозувати можливий їх розвиток в майбутньому.

ФК1. Здатність виокремлювати закономірності, характерні ознаки та тенденції

розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів.

ФК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

ФК9. Знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

ФК14. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування МЕВ для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

ФК17. Здатність професійно оцінювати вплив середовища міжнародних економічних відносин на результативність зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання.

ФК21. Здатність аналізувати нові риси міжнародних відносин в епоху глобалізаційних процесів.

Міждисциплінарні зв'язки

Навчальна дисципліна «Економіка авіаційної галузі» базується на знаннях таких дисциплін, як «Економічна теорія», «Історія економічних вчень» та є базою для вивчення таких дисциплін, як «Економіка та зовнішньоекономічні зв'язки України», «Міжнародні відносини та світова політика».

1.2. Програма навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модулю, а саме: «Сутність та закономірності функціонування авіаційної галузі».

Модуль №1 «Сутність та закономірності функціонування авіаційної галузі».

Тема 1. Зміст та задачі курсу «Економіка авіаційної галузі»

Предмет. Об'єкт. Мета курсу. Методи та методологія дослідження. Категоріальний апарат курсу «Економіка авіаційної галузі». Організаційна структура цивільної авіації. Місце авіаційного транспорту в загальній транспортній системі України. Перевезення як вид послуг. Специфіка авіатранспортної продукції.

Тема 2. Тенденції розвитку авіаційної галузі у світі

Динаміка розвитку світової авіації. Трансформаційні зміни світового ринку авіаційних послуг в умовах глобалізації. Ознаки сучасного міжнародного ринку авіаційних перевезень. Динаміка перевезень пасажирів і вантажів повітряним транспортом. Регіональний розподіл повітряних перевезень пасажирів і вантажів у світі. Стан і перспективи формування світового парку повітряних суден.

Тема 3. Динаміка розвитку авіаційних перевезень в Україні

Особливості розвитку української авіаційної галузі. Основні показники розвитку ринку авіаційних послуг України. Стан парку української авіаційної техніки. Фактори міжнародної конкурентоспроможності авіаційної галузі України. Участь України в міжнародному науково-технічному співробітництві та напрямки міжнародної кооперації української авіаційної галузі. Нормативно-правове забезпечення міжнародної інтеграції авіаційної галузі.

Тема 4. Інвестиції, лізинг та страхування в цивільній авіації

Оцінка інвестиційних проектів на транспорті. Методи оцінки якості інвестиційного процесу на авіатранспортному підприємстві. Економічні показники які впливають на якість інвестиційної діяльності авіатранспортного підприємства

Лізинг в цивільній авіації. Механізм реалізації лізингу повітряних суден. Основні риси сучасного авіаційного лізингу в Україні.

Необхідність розвитку ринку страхових послуг для авіаційної галузі. Страхові послуги в авіації: суть та умови. Види авіаційного страхування.

Тема 5. Авіакомпанія в авіаційній галузі: види та особливості

Авіакомпанії (авіаперевізники): види та їх сутнісна характеристика. Основні функції авіаперевізників. Бюджетні авіакомпанії. Специфіка моделі ведення бізнесу

авіакомпаній лоу-кост. Традиційні та оригінальні послуги авіакомпаній. Рейтингування авіаперевізників.

Тема 6. Формування тарифної політики авіакомпаній

Особливості ціноутворення в авіаційній сфері. Система пасажирських авіаційних тарифів. Витрати авіакомпанії на рейс: види та характеристика. Механізми встановлення тарифів. Роль та місце ICAO та IATA у визначенні вартості перевезень. Фактори, що впливають на формування тарифу: тип перевезення, вид перевезення, клас обслуговування. Різновиди тарифів авіакомпаній.

Тема 7. Економіка аеропортів

Структура управління аеропортами. Принципи формування зборів, доходів та витрат аеропортів. Порядок розрахунку зборів за обслуговування повітряних суден. Оцінка ефективності функціонування аеропорту.

Тема 8. Хендлінгові (обслуговуючі) компанії

Управлінська структура і технічний потенціал служб з обслуговування повітряного руху України. Диференціація термінів «аеропортове обслуговування» і «неавіаційні сервіси». Структуризація послуг аеропорту для клієнтів B2B та B2C. Фактори, які формують якість пасажирських послуг аеропорту.

Тема 9. Авіаційні альянси

Авіаційні альянси як наслідок глобалізації економіки в світовій авіації. Галузеві особливості створення авіаційних альянсів та їх географічний розподіл на світових ринках. Проблеми та перспективи розвитку стратегічних альянсів в економіці сучасного світу. Зміна ролі світових авіаційних альянсів на світовому ринку авіаперевезень і перспективи для українських авіакомпаній.

Тема 10. Бізнес-авіація: особливості та сфера використання у світі

Сучасні тенденції розвитку бізнес-авіації у світі. Форми організації чартерних перевезень для ділових цілей. Масштаби розвитку та структура світового ринку бізнес-авіації в умовах глобальних трансформацій.

Тема 11. Державне регулювання авіаційної галузі: міжкраїновий порівняльний аналіз

Рекомендації ICAO по державному регулюванню цивільної авіації.

Особливості державного регулювання авіаційної галузі США, ЄС, РФ.

Державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України.

Тема 12. Міжнародні організації в сфері регулювання авіаційної галузі світової економіки

Міжнародній організації цивільної авіації (ICAO). Європейська конференція цивільної авіації (ЕКАК). Африканська комісія цивільної авіації (АФКАК). Латиноамериканська комісія цивільної авіації (ЛАКАК). Центральнаамериканська корпорація з обслуговування аеронавігації (КОКЕСНА). Європейська організація із забезпечення безпеки аеронавігації (Євроконтроль). Агентство по забезпеченню безпеки аеронавігації в Африці і на Мадагаскарі (АСЕКНА). Міжнародна асоціація повітряного транспорту (IATA). Міжнародна асоціація цивільних аеропортів (ІКАА). Європейське бюро повітряних досліджень (ЕАРБ).

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2.1

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС
Модуль №1 «Сутність та закономірності функціонування авіаційної галузі»									
		5 семестр				семестр			
1.1	Зміст та задачі курсу «Економіка авіаційної галузі»	4	2	-	2	-	-	-	-
1.2	Тенденції розвитку авіаційної галузі у світі	7	2	2	3				
1.3	Трансформаційні зміни світового ринку авіаційних послуг в умовах глобалізації.	4	2		2	-	-	-	-
1.4	Динаміка розвитку авіаційних перевезень в Україні	7	2	2	3	-	-	-	-
1.5	Фактори міжнародної конкурентоспроможності авіаційної галузі України.	4	2		2				
1.6	Інвестиції та лізинг у цивільній авіації	7	2	2	3	-	-	-	-
1.7	Авіаційне страхування	4	2		2	-	-	-	-
1.8	Авіакомпанії в авіаційній галузі: види та особливості	7	2	2	3				
1.9	Особливості ціноутворення в авіаційній галузі	4	2		2	-	-	-	-
1.10	Формування тарифної політики авіакомпаній	8	2	2	4				
1.11	Економіка аеропортів	4	2		2	-	-	-	-
1.12	Хендлінгові (обслуговуючі) компанії повітряного руху	7	2	2	3	-	-	-	-
1.13	Авіаційні альянси	4	2		2	-	-	-	-
1.14	Бізнес-авіація: особливості та сфера використання у світі	8	2	2	4	-	-	-	-
1.15	Державне регулювання авіаційної галузі: міжкраїновий порівняльний аналіз	4	2		2	-	-	-	-
1.16	Державне регулювання діяльності в галузі авіації та використання повітряного простору України.	4	2		2				
1.17	Міжнародні організації в сфері регулювання авіаційної галузі світової економіки	8	2	2	4	-	-	-	-
1.18	Домашнє завдання	8			8				
1.19	Модульна контрольна робота №1	2		1	1	-	-	-	-
	Підсумкова семестрова контрольна робота (ЗФН)					-	-	-	-
	Усього за модулем №1	105	34	17	54	-	-	-	-
	Усього за навчальною дисципліною	105	34	17	54	-	-	-	-

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка авіаційної галузі»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 15.01.01 – 01-2021
		стор. 8 з 13	

2.2. Домашнє завдання

Домашнє завдання (ДЗ) виконується у п'ятому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь студентів, і є важливим етапом у засвоєнні навчального матеріалу, що викладається у п'ятому семестрі.

Домашнє завдання №1 виконується на основі навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання студентами, і є складовою модулю №1 «Сутність та закономірності функціонування авіаційної галузі».

Для успішного виконання домашнього завдання студент повинен знати сучасний стан і тенденції розвитку світової авіації та української авіаційної галузі, загальні положення організації діяльності та функціонування підприємств цивільної авіації в умовах ринкових відносин, показники роботи авіаційних підприємств та служб цивільної авіації, методи прогнозування авіаперевезень, сутність та значення інвестицій авіапідприємств, специфіку авіаційного лізингу, основні положення транспортного страхування і транспортної логістики, особливості формування тарифів в цивільній авіації. Також студент повинен вміти аналізувати тенденції міжнародного та вітчизняного авіаринків, визначати обсяги робіт галузі, підприємств, а також окремих підрозділів та служб, робити висновки щодо ефективності використання на авіаційних підприємствах основних фондів, оборотних засобів, трудових, фінансових та інвестиційних ресурсів на основі аналітичних розрахунків відповідних показників.

Виконання, оформлення та захист домашнього завдання №1 здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, необхідний для виконання домашнього завдання №1 – до 8 годин самостійної роботи.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- лекція-бесіда;
- пояснювально-ілюстративний метод;
- метод проблемного викладу;
- семінар-дискусія;
- дослідницький метод.

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, самостійній підготовці, роботі з навчальною літературою та статистичними даними, пошуковими та дослідницькими завданнями.

3.2. Рекомендована література

Базова література

- 3.2.1. Повітряний кодекс України. Закон України від 04.05.93 р. № 3168-ХІІ.
- 3.2.2. Концепція Державної цільової науково-технічної програми розвитку авіаційної промисловості на 2021-2030 роки від 11 листопада 2020 р. № 1412-р.
- 3.2.3. Григоров О.М. Міжнародно-правові засади регулювання відносин у сфері цивільної авіації: становлення та розвиток [Текст] : монографія / О. М. Григоров ; Ін-т міжнар. відносин Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. - Одеса : Фенікс, 2020. - 439 с.
- 3.2.4. Гуріна Г.С. Експортний потенціал авіаційного комплексу України: теорія, методологія, розвиток [Текст] : монографія / Г. С. Гуріна . - Київ : Автограф, 2018. – 303 с.
- 3.2.5. Маліношевська К. І. Управління якістю обслуговування авіаційних підприємств в аеропортах [Текст] : монографія / К. І. Маліношевська, С. А. Жуков ; Т-во з обмеж. відповідальністю "ВНЗ "Східно-європ. слов'ян. ун-т". - Луцьк : Вежа-Друк, 2018. – 231 с.
- 3.2.6. Москаленко С.І. Державне регулювання цивільної авіації в Україні [Текст] : монографія / Москаленко Сергій Іванович ; Льотна акад. Нац. авіац. ун-ту . -

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка авіаційної галузі»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 15.01.01 – 01-2021
		стор. 9 з 13	

Кропивницький : Полімед-Сервіс, 2018. – 321 с.

3.2.7. Організаційно-економічний механізм управління авіатранспортним підприємством: Монографія [Г.В. Астапова, О.В. Ареф'єва, В.В. Матвеев та ін.] – К.: Центр учбової літератури, 2016 – 304 с.

Допоміжна література

3.2.8. Bila S.O. Strategic priorities of aviation services market's competitiveness growth in Ukraine within globalization//THE SEVENTH WORLD CONGRESS “AVIATION IN THE XXI-st CENTURY” Safety in Aviation And Space Technologies National Aviation University, Ukraine. September 19-21, 2016.

3.2.9. Nabok I. Features of aviation industry of Ukraine and international cooperation at the present stage // XIV Міжнародна науково-технічна конференція «AVIA-2019» 21-23 квітня 2019 року. Національний авіаційний університет. Київ.- с. 30.20-30.24

3.2.10. Набок І.І. Глобальні стратегічні альянси в авіаційній галузі: сучасний стан і тенденції розвитку // Стратегія розвитку України: наук. журн. – К.: НАУ, 2017. – №2.- с. 130-134

3.2.11. Побоченко Л.М. Розвиток ринку авіаційних послуг України на прикладі КП МА «Київ» (Жуляни)// Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). – 2015. – № 2. – С. 74-80.

3.2.12. Побоченко Л.М. Глобалізаційні тенденції розвитку світового ринку бізнес-авіації / AVIA – 2015: XIII міжнародна науково-технічна конференція, 21-23 травня 2015 р.: тези доп. – К., 2015. Т.6. – С. 37.15–37.18.

3.2.13. Сидоренко К.В. Лібералізація ринку послуг з наземного обслуговування в умовах глобальної конкуренції / О. М. Ложачевська, К. В. Сидоренко // Sciences of Europe. – 2016. – №4. – V.1. – P. 37-40.

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1. www.gbta.org – офіційний сайт Всесвітня асоціація ділової авіації (GBTA).

3.3.2. www.gama.in.ua/ – офіційний сайт Асоціації виробників авіації загального призначення (GAMA).

3.3.3. www.nbaa.org/ – офіційний сайт Національної Асоціації Ділової Авіації (NBAA).

3.3.4. www.ebaa.org. – офіційний сайт Європейської асоціації ділової авіації (EBAA)

3.3.5. www.avia.gov.ua Офіційний сайт Державної авіаційної служби України

3.3.6. www.iata.org – офіційний сайт Міжнародної асоціації повітряного транспорту IATA (The International Air Transport Association (IATA))

3.3.7. www.icao.int – офіційний сайт Міжнародної організації цивільної авіації ICAO (International Civil Aviation Organization (ICAO))

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Методи контролю та схема нараховування балів

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мак кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	5 семестр	___ семестр
Модуль №1 «Сутність та закономірності функціонування авіаційної галузі»		
Вид навчальної роботи		
Робота на практичному занятті (5 б. х 4)	20	
Виконання експрес-контрольних робіт (6 б. х 3)	18	
Виступ на практичному занятті з презентацією на задану тему (10 б. х 2)	20	
Виконання домашнього завдання (10 б. х 1)	10	
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 41 балів</i>		
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	
Усього за модулем №1	88	
Семестровий диференційований залік	12	
Усього за 5 семестр	100	

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./Д, 65/Задов./Е** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	0302	04.03.21	Фігерідо Мексиде Луїс	<i>[Signature]</i>	-
2	15.01.01	04.03.21	Соломенко Т.В.	<i>[Signature]</i>	

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внісення зміни	Дата введення зміни
	Змінного	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				

Додаток 3

**Відповідність оцінок у балах оцінкам за національною шкалою
(рекомендовані значення)**

Оцінка у балах

Оцінка за національною шкалою												
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	
3	4	5	6	7	8	9	9-10	10-11	12-13	13-14	14-15	Відмінно
2,5	3	4	5	6	6-7	7-8	8	9	10-11	11-12	12-13	Добре
2	2,5	3	4	4-5	5	6	6-7	7-8	8-9	9-10	9-11	Задовільно

Оцінка у балах

Оцінка за національною шкалою												
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
15-16	16-17	17-18	17-19	18-20	19-21	20-22	21-23	22-24	23-25	24-26	25-27	Відмінно
12-14	13-15	14-16	15-16	15-17	16-18	17-19	18-20	18-21	19-22	20-23	20-24	Добре
10-11	10-12	11-13	12-14	12-14	13-15	13-16	14-17	15-17	15-18	16-19	16-19	Задовільно

Оцінка у балах

Оцінка за національною шкалою												
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
26-28	26-29	27-30	28-31	29-32	30-33	31-34	32-35	33-36	34-37	34-38	35-39	Відмінно
21-25	22-25	23-26	23-27	24-28	25-29	26-30	27-31	27-32	28-33	29-33	29-34	Добре
17-20	18-21	18-22	19-22	19-23	20-24	20-25	21-26	22-26	22-27	23-28	24-28	Задовільно

Оцінка у балах

Оцінка за національною шкалою												
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	
36-40	37-41	38-42	39-43	40-44	41-45	42-46	43-47	43-48	44-49	45-50	46-51	Відмінно
30-35	31-36	32-37	32-38	33-39	34-40	35-41	35-42	36-42	37-43	38-44	38-45	Добре
24-29	25-30	25-31	26-31	27-32	27-33	28-34	28-34	29-35	30-36	30-37	31-37	Задовільно

Оцінка у балах

Оцінка за національною шкалою												
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	
47-52	48-53	49-54	50-55	51-56	51-57	52-58	53-59	54-60	55-61	56-62	57-63	Відмінно
39-46	40-47	41-48	41-49	42-50	43-50	44-51	44-52	45-53	46-54	47-55	47-56	Добре
31-38	32-39	32-40	33-40	34-41	34-42	35-43	36-43	36-44	37-45	37-46	38-46	Задовільно

Оцінка у балах

Оцінка за національною шкалою												
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	
58-64	59-65	60-66	60-67	61-68	62-69	63-70	64-71	65-72	66-73	67-74	68-75	Відмінно
48-57	49-58	50-59	50-59	51-60	52-61	53-62	53-63	54-64	55-65	56-66	56-67	Добре
38-47	39-48	40-49	40-49	41-50	41-51	42-52	43-52	43-53	44-54	44-55	45-55	Задовільно

Оцінка у балах

Оцінка за національною шкалою												
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	
68-76	69-77	70-78	71-79	72-80	73-81	74-82	75-83	76-84	77-85	77-86	78-87	Відмінно
57-67	58-68	59-69	59-70	60-71	61-72	62-73	62-74	63-75	64-76	65-76	65-77	Добре
46-56	46-57	47-58	47-58	48-59	49-60	49-61	50-61	50-62	51-63	52-64	52-64	Задовільно

Додаток 5

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах
оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)